

СТАНОВИЩЕ

за придобиване на образователна и научна степен „доктор“

в СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Изготвил становището: доц. д-р Янко Чавдаров Христозов

Автор на дисертационния труд: Рая Бисерова Драгоева

Тема на дисертационния труд: „ФИНАНСОВ АНАЛИЗ НА ТЪРГОВСКИТЕ БАНКИ В БЪЛГАРИЯ В УСЛОВИЯТА НА СЛЕДКРИЗИСНО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ“

Научен ръководител: Доц. д-р Людмил Боянов Кръстев

I. Общо представяне на дисертационния труд:

1. Обект на изследване е финансовото състояние на търговските банки в България (първа група). Предмет на изследване в дисертационния труд – фокусиран е върху ключовите показатели за оценка на банковата дейност. Предметът е по-коректно да се формулира като анализ на финансовото състояние на банките чрез ключови показатели за оценка. Целта и задачите са правилни, тезата гласи, че банките се оказват стабилни въпреки множеството екзогенни шокове поради формирани капиталови буфери и добро финансово управление.

2. Дисертационният труд е с общ обем 222 стандартни страници, от които 194 страници са основен текст. Използваните фигури са 39, а таблиците 16. Липсват списък със съкращенията, с таблиците и фигурите, чието обособяване е практика при повечето изследвания от този научен жанр.

3. Дисертационният труд е структуриран в три глави. В първа глава се разглеждат причините за възникване на банковите кризи в България. Втора глава е свързана със същността и ролята на финансовия анализ като методологически инструментариум за оценка дейността на банката. Направен е сериозен литературен обзор. В трета точка на втора глава (стр. 103) се изследва влиянието на кризата върху банковия сектор, но се включват само годините 2007 и 2008. Първо, 2007 година не беше кризисна за България (особено първата половина, за разлика от САЩ), реално кризата у нас се разрази през 2008, второ 2009 и 2010 бяха все още кризисни години. За мен би било удачно да се включат в тази точка, а доказателство затова се намира и в трета глава (пр. фиг. 23). Като цяло би било добре да се изследва по-дълъг период (няколко години преди и няколко след), за да се установи влиянието на кризата. Все пак

това се прави в трета глава, която се отнася до финансовия анализ на ТБ в България в периода на следкризисно възстановяване.

4. Използваните литературни източници са достатъчно изчерпателни. Цитирани са редица авторитетни и актуални публикации на български и чужди автори. Списъкът на литературните източници може да се разшири.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

1. Актуалността на темата на дисертационния труд се определя от значимостта и ключовата роля на банковите институции в икономиката на страните и от тяхната предразположеност към различни рискове. Поставя се и въпроса доколкото е възможно представянето на ефективен финансов анализ в условията на постоянно променяща се икономическа среда и динамични регулации.

2. Обемът на дисертационният труд предполага добри възможности за теоретично проучване, задълбочено емпирично изследване, анализи и коментари. Стилът е научен и е подходящ за този тип изследване.

3. Авторефератът представя синтезирано най-важните теоретични и практически изводи на дисертационния труд. Като цяло структурата на автореферата е добра и представя почти всички основни моменти на дисертационния труд.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд. Публикации.

1. Успешно са открити основните приноси на дисертационния труд, които са от ключово значение за автореферата. Основен принос е разработването на модел, базиран на CAMEL (усъвършенстван чрез добавяне на допълнителни показатели), за да се определи стабилността на кредитните институции. Формулирани са основни насоки за подобряване на кредитната дейност на банките в три направления

2. Авторът има шест публикации, три статии и три доклада, като общият брой точки е 60, което превишава изискваните 30. Едната статия е под печат и е от международна конференция, явно от конференцията ще се издаде списание, защото иначе следва да се брои за доклад.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

1. Бихте ли сравнили нивата като стойности на средната капиталова адекватност за периода 2010-2021 на фиг. 28 с друга европейска държава извън Евроразоната, например Унгария (или друга)?

2. Как си обяснявате спада на качеството на активите на фиг. 29 през последните няколко години?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и Правилника за прилагане на ЗРАСРБ. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на СА „Д. А. Ценов“, Свищов.

Дисертационният труд показва, че докторантката Рая Драгоева **притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения в Професионално направление 3.8. Икономика, като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научни изследвания. Дисертационният труд е изготвен задълбочено, отговорно и на високо равнище.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’* на Рая Драгоева в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; Професионално направление 3. 8. Икономика; докторска програма „Финанси, парично обращение, кредит и застраховка (финанси)“.

Дата: 05.01.2023г.

доц. д-р Янко Христозов